

Soru-Cevap

Soru: İslam Devleti kitabının 16. sayfasının ilk paragrafında şu metin geçmektedir: “Bunun içindir ki Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]’in İslam’ı ilan etmesi Mekke kafirleri üzerinde yeni bir şey olmadı. Ancak yeni olan şey bu mümin kitlenin açığa çıkması idi. Nitekim Hamza İbn-u Abdulmuttalib Müslüman olup Hamza’nın Müslüman olmasından üç gün sonra da Ömer İbn-u el-Hattab’ın Müslüman olmasıyla Müslümanlar güçlenince Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]’in üzerine Allahuteala’nın şu kavli inzal oldu:

“Emrolunduğun şeyi açıkça söyle ve müşriklerden de yüz çevir. Muhakkak ki alay edenlere karşı biz sana yeteriz. Allah ile birlikte başka ilah edinenler var ya! Yakında (başlarına gelecek akıbeti) bileceklerdir.” [el-Hicr 94 96]

Dolayısıyla Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], Allah’ın emrini açıkça söyledi ve her ne kadar Müslümanlardan bazıları gizlenip bazıları da Mekke’nin fethine kadar saklandıysalar da kitleyi tüm insanlar için açığa çıkardı. Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]’in bu kitlenin işini açığa çıkarmadaki üslubu şöyle oldu: Ashabını iki saf halinde dışarı çıkardı. Bu safaların birinin başında Hamza İbn-u Abdulmuttalib, ikinci saffın başında ise Ömer İbn-u Hattab vardı. Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], onlarla birlikte Arapların daha önce hiç görmedikleri dakik bir düzen içerisinde Kabe’ye gitti ve onlarla birlikte Kabe’yi tavaf etti. Bununla birlikte Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], ashabının içerisinde gizlenip saklanma döneminden açığa çıkma dönemine geçti.”

Oysa ben Ömer’in Müslüman olmasının, Habeşistan’a hicretten sonra, yani bisetin üçüncü senesinden değil de altıncı senesinden sonra olduğunu okudum. Nitekim bu hususta bazı rivayetler varit olmuştur:

Abdullah İbn-u Amir İbn-u Rabîa annesi Leyla’nın şöyle dediğini rivayet etmiştir: “Bizim Müslüman olmamız hususunda bize karşı insanların en katısı Ömer İbn-u el-Hattab idi. Zira Habeşistan topraklarına doğru yola çıkmaya hazırlandığımız sırada Ömer İbn-u el-Hattab geldi. Ben de tam devemin üzerinde hareket etmek istiyordum ki şöyle dedi: “Abdullah’ın annesi nereye?” Ben de dedim ki: “Dinimizden dolayı bizlere eziyet ettiniz. Biz de Allah’ın eziyet görmeyeceğimiz arzına gidiyoruz.” Bunun üzerine Ömer: “Allah yar ve yardımcınız olsun dedi” ve sonra da gitti. Derken eşim Amir İbn-u Rabîa geldi ve ona Ömer’de gördüğüm inceliği anlatınca şöyle dedi: “Onun Müslüman olmasını mı bekliyorsun? Vallahi Hattab’ın eşiği Müslüman oluncaya kadar o Müslüman olmaz.” [Taberani rivayet etti. el-Heysemî şöyle dedi: İbn-u İshak işittiğini açıkladı. Dolayısıyla bu sahihtir]

İbn-i Kesir, el-Bidâye ve’n Nihâye kitabında; Müslüman olduğu sırada Kureyş’in ona yaptıklarını gören Abdullah İbn-u Ömer’in rivayetlerini Ömer’in Müslüman oluşunun gecikmesine dair istidlalde bulunmuştur. Zira İbn-i Kesir şöyle dedi: “Bu, Ömer’in Müslüman oluşunun geciktiğini gösteren ceyyid ve güçlü bir isnaddır. Çünkü İbn-u Ömer, 14 yaşındayken Uhud gününe katıldı. Uhud ise hicretin üçüncü senesinde olduğuna göre babasının Müslüman olduğu gün kendisi mümeyyiz idi. Dolayısıyla onun, yani Ömer’in Müslüman oluşu hicretten yaklaşık dört yıl önce olmuştur. Bu da bisetten yaklaşık dokuz yıl sonra demektir. En iyisini bilen Allah’tır.”

İslam Devleti kitabında istidlal edilen Müslümanların iki saf halinde dışarı çıkması hadisine gelince; böyle bir şey sabit değildir. Nitekim bu hadisi, Ebu Naîm el-Lıhye kitabında rivayet etmiş olup onun dışında hiç kimse rivayet etmemiştir. Ancak İbn-u Asakir nâzil bir senedle, yani el-Lıhye’de geçen aynı senedle Tarih kitabında rivayet etmiştir. Bu senedde ise Eban İbn-u Salih vardır ki o güçlü bir ravi değildir. Ondandır İshak İbn-u Abdullah ed-Dimeşkî rivayet etmiştir ki Sâhib-ul Kenz’in dediğine göre o da metruktur.

Şayet yukarıdakiler doğru ise kitapta geçenlerin tashih edilmesi gerekmez mi?

Cevap:

Ömer'in Müslüman olması hakkında rivayetler varit olmuştur:

a- Ömer, Habeşistan'a hicretten önce ya üçüncü senenin başlarına "yada ikinci senenin sonlarına" doğru Müslüman olmuştur.

Bu rivayetlerden bazıları şunlardır:

-ez-Zehebî'nin İslam Tarihi'nde şu şekilde varit olmuştur:

"Dedi ki (yani Ömer): ... Hamza gidip Müslüman olunca ondan üç gün sonra ben de çıktım ve Mahzûmî'den falan kişiye şöyle dedim: "Atalarınızın dinini terk edip Muhammed'in dinine mi tabi oluyorsunuz?" -Dedi ki: "Benim yaptığımda ne var ki! Bunu sana benden daha yakın olan kimse yapmıştır." Dedim ki: "Kimdir o?" Dedi ki: Kız kardeşin ve enişten. Derhal gittim ve bir uğultu işittim... Ve dedim ki: "Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] nerede? (Kız kardeşi) dedi ki: O Erkam'ın evinde. Hemen geldim ve kapıya vurdum. Bu sırada kavim bir araya gelmişti. Hamza onlara dedi ki: "Size ne oluyor?" Onlar da dediler ki: "Ömer geldi." (Hamza) dedi ki: "Ömer ha! Ona kapıyı açınız. Şayet kabul ederse biz de onu kabul ederiz. Şayet reddederse onu öldürürüz." Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] bunu duyunca dışarı çıktı ve Ömer şehadet getirdi. Bunun üzerine ev halkı öyle bir tekbir getirdi ki onu mescitteki insanlar bile işitmişti..."

Muhammed İbn-u Abdulvahhab'ın Muhtasar-ı Sîreti Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in eserinde şu şekilde varit olmuştur:

"İbn-u Abbas [RadiyAllahu Anhuma]'dan rivayet edildiğine göre: Kendisi Ömer [RadiyAllahu Anh]'a dedi ki: "Sana neden Faruk adı verildi?" O da dedi ki: "Hamza benden üç gün önce Müslüman oldu. Sonra Allah, benim de kalbimi İslam'a açtı ve Kur'an'dan ilk işitip kalbime kesinlik veren şu ayet oldu:

"Allah kendisinden başka ilah olmayandır. En güzel isimler O'na mahsustur." [Taha 8] Böylece yeryüzünde bana Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'den daha sevgili bir kimsenin olmadığını gördüm. Bunun üzerine onun nerede olduğunu sorduğumda bana denildi ki: "O Erkam'ın evindedir." -Hamza evde onun ashabanın içerisinde oturuyor ve Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] de evde iken- eve geldim ve kapıya vurdum. Bu sırada kavim bir araya gelmişti. Hamza onlara dedi ki: "Size ne oluyor?" Onlar da dediler ki: "Ömer geldi." Bunun üzerine Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] dışarı çıktı ve elbisemi toparlayıp tutarak beni öylesine kavradı ki kendimi kontrol etmeseydim neredeyse diz üstü çökecektim. Sonra dedi ki: "Hala vazgeçmeyecek misin ey Ömer?" Bunun üzerine: "

şehadet kelimesi getirince ev halkı öyle bir tekbir

getirdi ki onu mescitteki insanlar bile işitmişti..."

Hamza [RadiyAllahu Anh]'ın, (bisetin) ikinci senesinin sonlarında yada üçüncü senesinin başlarında Müslüman olduğu bilinmektedir. Nitekim bunun bir benzeri rivayet de Esed-ul Gâbe'de varit olmuştur. Dolayısıyla yukarıda geçen rivayetler, Ömer'in Hamza'dan üç gün sonra Müslüman olduğunu göstermektedir. Yani o, Habeşistan'a hicretten önce Müslüman olmuştur. Bu da bisetin ya ikinci senesinin sonlarında yada üçüncü senesinin başlarında olmuştur.

b- Ömer Habeşistan'a hicretin yaklaşık altıncı senesinden sonra Müslüman olmuştur:

Soruda belirtilen rivayete ek olarak buna ilişkin rivayetlerden bazıları şunlardır:

El-Kamil fi't Tarih'te şöyle geçmiştir: "(Ömer) Müslümanların Habeşistan'a hicretlerinden sonra Müslüman olmuştur. Ardından Amir İbn-u Rabia'nın eşi olan Abdullah'ın annesinin kıssasını zikretmiştir: Biz Habeşistan topraklarına gitmek için hazırlanıyorduk. Amir de bazı ihtiyaçları için gitmişti. Bu sırada Ömer, şirki üzereyken geldi ve başıma dikildi. Onun bize şiddetle eziyet etmesini ve bela olmasını beklerken dedi ki: "Ey Abdullah'ın annesi gidiyor musunuz?" Dedim ki: "Evet. Sizler bize eziyet edip baskı uyguladınız. Vallahi bizler de Allah bize bir çıkış yolu verinceye kadar Allah'ın arzına gidiyoruz." (Abdullah'ın annesi) Ömer'in "Allah yar ve yardımcınız olsun" dediğini ve kendisinde bir yumuşaklık ve hüznü gördüğünü söyledi. Devamla dedi ki: Amir döndüğünde (olanları) haber verdim ve ona dedim ki: "Keşke Ömer'in bize karşı olan yumuşaklığını ve hüznünü bir görseydin!" O da dedi ki: "Onun Müslüman olmasını mı bekliyorsun?" Dedim ki: "Evet." Dedi ki: Onun Müslümanlara karşı olan öfkesine ve şiddetine

bakılırsa Hattab'ın eşi Müslüman oluncaya kadar o Müslüman olmaz." Derken Allahuteala ona hidayet etti ve Müslüman oldu. Hatta o, kafirlere karşı Müslümanlardan daha şiddetli oldu..."

Ömer'in Müslüman olmasının tarihi hakkında, Esed-ul Gâbe, el-Vâfi bil-Vafiyyât ve Samt-un Nucûm'da bunun benzeri rivayetler varit olmuştur...

c- Yaklaşık kırk erkek ve yirmi bir kadının veya otuz dokuz erkek ve yirmi kadının Müslüman olmasından sonra (Ömer) Müslüman olmuştur...

Bu rivayetlerden bazıları şunlardır:

-El-Kamil fi't Tarih'te şöyle geçmiştir: "Ardından Ömer, otuz dokuz erkek ve yirmi üç kadının Müslüman olmasından sonra Müslüman oldu. Kırk erkek ve yirmi bir kadının Müslüman olmasından sonra Müslüman olduğu da söylenmektedir."

-Esed-ul Gâbe kitabında şöyle geçmiştir: "Hilal İbn-u Yasef dedi ki: Ömer kırk erkek ve yirmi bir kadının Müslüman olmasından sonra Müslüman olmuştur. Otuz dokuz erkek ile yirmi kadının Müslüman olmasından sonra Müslüman olduğu ve onunla Müslüman erkeklerin kırka tamamlandığı da söylenmektedir. Aynı şekilde İbn-u Abbas'dan da varit olmuştur..."

-el-Vâfi bil-Vafiyyât kitabında şöyle geçmiştir: "Ardından kırk erkek ve yirmi bir kadının Müslüman olmasından sonra (Ömer) Müslüman olmuştur."

-ez-Zehebî'nin İslam Tarihi'nde şöyle geçmiştir: "Zuhrî'den rivayet edildiğine göre Ömer, Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in Erkam'ın evine girmesinden yada kırk veya kırk küsur erkek ve kadının Müslüman olmasından sonra Müslüman olmuştur."

d- Ömer, Fil yılından 13 sene sonra doğmuştur.

Bu rivayetlerden bazıları şunlardır:

-el-Vâfi bil-Vafiyyât kitabında şöyle geçmiştir: "Ömer [RadıyAllahu Anh], Fil yılından (Fil vakiasının gerçekleştiği yıldan) 13 sene sonra doğmuştur."

-Esed-ul Gâbe kitabında şöyle geçmiştir: "Fil yılından 13 sene sonra doğmuştur."

e- Ömer Müslüman olduğunda 26 yaşında idi.

Bu rivayetlerden bazıları şunlardır:

Tarih-i Dimeşk'de şöyle geçmiştir: "...26 yaşında iken nübüvvetin altıncı senesi olan Zilhicce ayında Müslüman olmuştur."

***Bu rivayetlerin incelenmesi sonucunda bunların her biri hakkında söylenecek bazı sözlerin olduğunu görürüz:**

a- Soruda ve bazı rivayetlerde zikredildiği üzere Ömer'in Habeşistan'a hicretten sonra altıncı senede Müslüman olduğu rivayetini ele aldığımızda; bu rivayetlerin, Ömer'in yaklaşık kırk erkeğin Müslüman olmasından sonra Müslüman olması ile çeliştiğini görürüz. Çünkü Siret-i İbn-u Hişam ve başka yerlerde geçtiği üzere onlar Habeşistan'a hicret ettiklerinde çocuklar ve kadınlar hariç yaklaşık "80" erkek idiler. Onların arasında yukarıda Ömer ile birlikte kıssada adı geçen Amir İbn-u Rabia'nın eşi Leyla da vardı ki böylece onlar, Ömer Müslüman olmadan önce Müslüman olmuşlardır. Ayrıca Habeşistan'a hicret etmeyip Mekke'de kalan kimseler de vardı. Yani Habeşistan'a hicret esnasında Müslümanlar bu sayının çok yukarısında idiler.

Bunun yanı sıra "El-Kamil fi't Tarih'te" rivayet edilen Ömer'in Müslüman olması kıssasında gördüğümüz üzere Ömer, Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] ve onunla birlikte hicret etmeyen Müslümanların bulunduğu Erkam İbn-u Ebî Erkam'ın evine gittiğinde evdeki Müslümanların sayısı yaklaşık kırk kişi idi! Bu sayı ise hicret eden "83" kişinin dışındadır. Yani Ömer'in Müslüman olduğu sırada bu rivayete göre Müslümanların erkek olarak sayısı "120'nin" üzerindeydi. Bu da onun yaklaşık kırk kişiden sonra Müslüman olması ile çelişmektedir. Zira Kamil'de şöyle varit olmuştur:

"...Bint-i Ebi Hasme'nin kızı ve Amir İbn-u Rabia'nın eşi olan Abdullah'ın annesi dedi ki: "Biz Habeşistan topraklarına gitmek için hazırlanıyorduk. Amir de bazı ihtiyaçları için gitmişti. Bu sırada Ömer, şirki üzereyken geldi ve başıma dikildi. Onun bize şiddetle eziyet etmesini ve bela olmasını beklerken dedi ki: "Ey Abdullah'ın annesi gidiyor musunuz?" Dedim ki: "Evet. Sizler

bize eziyet edip baskı uyguladınız. Vallahi bizler de Allah bize bir çıkış yolu verinceye kadar Allah'ın arzına gidiyoruz.” (Abdullah'ın annesi) Ömer'in “Allah yar ve yardımcınız olsun” dediğini ve kendisinde bir yumuşaklık ve hüznü gördüğünü söyledi. Devamla dedi ki: Amir döndüğünde (olanları) haber verdim ve ona dedim ki: “Keşke Ömer'in bize karşı olan yumuşaklığını ve hüznünü bir görseydin!” O da dedi ki: “Onun Müslüman olmasını mı bekliyorsun?” Dedim ki: “Evet.” Dedi ki: Onun Müslümanlara karşı olan öfkesine ve şiddetine bakılırsa Hattab'ın eşiği Müslüman oluncaya kadar o Müslüman olmaz.” Derken Allahuteala ona hidayet etti ve Müslüman oldu. Hatta o, kafirlere karşı Müslümanlardan daha şiddetli oldu.”

Ömer'in Müslüman olmasına Said İbn-u Zeyd İbn-u Amr el-Adavî'nin eşi olan kız kardeşi Fatıma Bint-i el-Hattab sebep olmuştur. Bu ikisi Müslüman idiler ve Müslüman olduklarını Ömer'den gizliyorlardı. Aynı şekilde Naîm İbn-u Abdullah en-Naham da Müslüman olduğu halde kavminden korktuğundan dolayı Müslüman olduğunu gizliyordu. Habbab İbn-u Eret de sık sık Fatıma'ya gidip ona Kur'an okutuyordu. Bir gün Ömer, Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] ile Müslümanlara gitmek üzere kılıcını kuşandı ve yola düştü. Onlar ise Safa tepesinin yanındaki Erkam'ın evinde bir araya gelmişlerdi ve Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in yanında yaklaşık kırk kişi dolayındaki (Habeşistan'a) hicret etmeyen Müslümanlar bulunmaktaydı. Derken Naîm İbn-u Abdullah, onunla (Ömer'le) karşılaştı ve dedi ki: “Nereye gidiyorsun ey Ömer?” Dedi ki: “Kureyş'in işlerini darmadağın eden ve dinini ayıplayan Muhammed'e gitmek istiyorum ve onu öldüreceğim.” Naîm dedi ki: “Vallahi nefsin seni aldatmıştır. Muhammed'i öldürdüğünde Abd-i Menaf oğullarının seni yeryüzünde (rahatça) dolaşır bırakacağını mı sanıyorsun? Sen önce kendi ehline bakıp onların durumunu düzeltsen ya?” Dedi ki: “Hangi ehli mi?” Dedi ki: Enişten ve amcanın oğlu Saîd İbn-u Zeyd ile kız kardeşin Fatıma. Vallahi her ikisi de Müslüman oldular...”

b- Ömer'in Habeşistan'a hicretten önce Müslüman olduğu rivayetinin ele alınmasına gelince; bu rivayet, yaklaşık kırk erkekten sonra Müslüman olması ile çelişmemektedir. Çünkü Müslümanlar ilk üç yıl içerisinde yaklaşık olarak bu sayıdaydılar.

c- Yukarıda geçen veya benzeri rivayetlere göre Ömer'in fil senesinden yaklaşık 13 yıl sonra doğması da bu şekildedir. Şayet Ömer, 26 veya buna yakın bir yaşta Müslüman oldu ise onun bisetin altıncı senesinde 26 yaşında olması kesinlikle imkansızdır! Çünkü Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] fil senesinde doğmuştur ve kendisine kırk yaşında iken biset verilmiştir. Bu da bisetin altıncı senesinin, fil yılından 46 sene sonra olduğu anlamına gelmektedir. Yani Ömer'in “46-13” = 33 yaşında olduğu anlamına gelmektedir. Şayet Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in doğumu ile Ömer [Radiyallahu Anh]'ın doğumunun yılın sonu ve başı itibarıyla farklı olduğunu varsaysak dahi Ömer'in yaşı yaklaşık olarak iki yıl eksik çıkmaktadır. Yani onun yaşı 31 olmaktadır. Oysa rivayetlerde Ömer [Radiyallahu Anh]'ın 26 yaşında Müslüman olduğu geçmektedir.

d- Kitabımızda ele aldığımız rivayete gelince; Ömer Müslüman olduğunda 26 yaşındaydı ve kendisinden önce yaklaşık kırk erkek Müslüman olduktan sonra, yani bisetin üçüncü senesinde yada takriben “ikinci senenin sonlarında veya üçüncü senenin başlarında” Müslüman olmuştur şeklindeki rivayetler ile daha çok örtüşmektedir.”

Ömer [Radiyallahu Anh]'ın ne zaman Müslüman olduğu ve Habeşistan'a hicretten önce Müslüman olmasının diğer hususlarla çelişmemesi açısından böyledir.

***İki saf halinde dışarı çıkılmasına gelince;** Soruda geçtiği üzere bu, sadece el-Lihye ve İbn-u Asakir'in tarihinde zikredilmemiştir. Bilakis **Ömer'in hicretten sonra Müslüman olduğunu zikreden** kaynaklardan bazılarında **iki saf halinde dışarı çıkılması olayı zikredilmiştir:**

Nitekim “Samt-un Nucûm Fi Enbâ-il Evâil ve't-Tevâlî” kitabında, İbn-u İshak'tan Ömer'in Habeşistan'a hicretten sonra Müslüman olduğu aktarılmasından sonra şöyle geçmiştir:

“Sonra (Ömer), onların, yani müşriklerin göreceği bir şekilde Nebi [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'e gitti. Ardında dedi ki: “Anam babam sana feda olsun. Seni tutan nedir?! Vallahi korkmaksızın ve çekinmeksizin İslam'ı izhar etmediğim küfür üzerinde iken oturduğum hiçbir meclis kalmayacaktır.” Bunun üzerine -Aleyhi's Salâtu ve's Selam-, ashabından oluşan iki saf halinde dışarı çıktı. Bu safın sağında Ömer İbn-u el-Hattab solunda ise Hamza İbn-u Abdulmuttalib vardı. Hatta Kabe'yi tavaf edip alenen öğle salâhını kıldı. Ardında da kendisi ve

beraberindekiler ile birlikte Erkam'ın evine gitti. Ebu'l Kasım ed-Dımeşkî onların yaklaşık kırk kişi olduğunu tahrir etmiştir. "

Aynı şekilde **Ömer'in hicretten önce Müslüman olduğunu zikreden kaynaklar da iki saf halinde dışarı çıkılması olayını zikretmişlerdir:** ez-Zehebi'nin İslam Tarihi'nde Ömer'in Hamza'nın Müslüman olmasından üç gün sonra Müslüman olduğunun zikredilmesinin ardından şöyle geçmektedir; Yukarda da belirttiğimiz gibi Hamza ikinci senenin sonlarında yada üçüncü senenin başlarından Müslüman olmuştur. Yani Ömer [RadıyAllahu Anh]'ın Müslüman olması hicretten önce ikinci senenin sonlarında yada üçüncü senenin başlarında olmuştur. Bunun ardından ez-Zehebi şöyle demiştir:

Bu sırada kavim bir araya gelmişti. Hamza onlara dedi ki: "Size ne oluyor?" Onlar da dediler ki: "Ömer geldi." Dedi ki: "Ömer ha! Ona kapıyı açınız. Şayet kabul ederse biz de onu kabul ederiz. Şayet reddederse onu öldürürüz." Resulullah [SallAllahu Aleyhi ve Sellem] bunu duyunca dışarı çıktı ve Ömer şehadet getirdi. Bunun üzerine ev halkı öyle bir tekbir getirdi ki onu mescitteki insanlar bile işitmişti. Ardından dedim ki: "Ey Allah'ın resulü biz hak üzere değil miyiz?" Dedi ki: "Evet." Dedim ki: "O halde neden gizleniyoruz?" Bunun üzerine birinin başında ben diğerinin başında ise Hamza olmak üzere bizi iki saf halinde dışarı çıkardı. Hatta mescide girdiğimizde Kurayş bana ve Hamza'ya öyle bakıyordu ki sanki onları derin bir keder sarmıştı. İşte o gün Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem] bana, Faruk adını verdi ve hak ile batıl birbirinden ayrıldı. Bunun bir benzeri rivayet Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in siretinin muhtasarında da zikredilmiştir.

Hakeza iki saf halinde dışarı çıkılması olayı Ömer [RadıyAllahu Anh]'ın hicretten sonra ve önce Müslüman olması kıssasında da zikredilmektedir.

***Metoda gelince; Ömer'in herhangi bir yıl içerisinde Müslüman olması metodu etkilemez.** Çünkü Resul [SallAllahu Aleyhi ve Sellem]'in Erkam'ın evinde gizlendiğini ifade eden gizlilik merhalesi hakkında varit olan rivayetlerin yanı sıra derim ki; burada kitlenin başlangıcının gizli olduğuna dair kesin bir delil vardır. Bu delil ise Allahuteala'nın şu kavlidir:

"Emrolunduğun şeyi açıkça söyle." [el-Hicr 94] Bunun mefhumu, ayet inzal olmadan önce kitlenin gizli olduğunu ve mantuku ise ayet inzal olduktan sonra kitlenin açığa çıktığını göstermektedir.

Bunun içindir ki Ömer'in Müslüman olduğu yıl metodu etkilemez. Zira kitleleşmenin merhaleleri şeri delillerle sabittir. Dolayısıyla birinci merhalenin müddetinin şu kadar veya bu kadar olması onu etkilemez.

*** Bunun içindir ki kitapta geçenleri değiştirmeye gerek yoktur ve bu mesele hakkında bu cevap yeterlidir.**

H. 30 Rabîu's Sâni 1431

M. 14 Nisan 2010